

Belastingdienst

Risicobeleid en risicomanagement

(Uitgave Kunst)

Risicobeleid en risicomangement

Kunsthandelaren vallen onder de Wwft indien de betaling van de kunstvoorwerpen plaatsvindt voor een bedrag van € 10.000 of meer. Hierbij is van belang dat voor kunsthandelaren op 21 mei 2020 nieuwe regelgeving in werking is getreden waarbij de reikwijdte voor kunsthandelaren is uitgebreid. Vanaf die datum vallen ook betalingen van € 10.000 of meer dien niet in contanten plaatsvinden onder de reikwijdte van de Wwft. Deze uitbreiding geldt niet voor andere handelaren (ook niet voor antiquiteiten). Het is hierbij niet van belang of de betaling in één keer wordt voldaan of dat de betaling in delen of termijnen plaatsvindt. Deze ondernemers zijn vanuit de Wwft verplicht om een beoordeling van de risico's op witwassen en financieren van terrorisme op te stellen, vast te leggen en actueel te houden. De toezichthouder beoordeelt of u de risico's op witwassen en financieren van terrorisme voldoende in kaart heeft gebracht en u uw beleid en procedures om deze risico's te beheersen adequaat heeft ingericht.

De wetgeving is toegelicht in de Leidraad, die eveneens op deze site geplaatst is, en die een onlosmakelijk deel vormt met deze risicomatrix. Bij het gebruik van deze matrix dient de onderneming kennis te hebben van de inhoud van de leidraad om eventuele witwasrisico's te kunnen onderkennen.

In de matrix zijn alleen een aantal voorbeelden opgenomen die op laag, middel of hoog risico kunnen wijzen. Het is bij middel en hoog risico vaak een combinatie van feiten en omstandigheden die daartoe aanleiding geven. In dat geval ontstaat ook al snel de meldplicht. Het gaat bij de Wwft immers om ongebruikelijke transacties en niet om verdachte transacties.

In bijgaande risicomatrix is niet in alle gevallen aangegeven dat u de voorgenomen of uitgevoerde transactie moet melden, omdat u deze afweging zelf moet maken. Uw meldplicht ontstaat indien er mogelijk sprake zou kunnen zijn van witwassen of terrorismefinanciering, of dit nu wordt ingegeven door uw cliënt, de transactie zelf of een combinatie van factoren. Mocht u, ondanks dat er sprake is van een middel of hoog risico toch afzien van een melding, dan adviseren wij u daar de reden(en) van vast te leggen en hoe u tot die afweging bent gekomen.

Let u er ook op, dat als u het cliëntenonderzoek uitbesteedt aan een derde, u ook rekening houdt met de risico's zoals deze in de matrix zijn opgenomen. U bent namelijk zelf verantwoordelijk voor een juiste naleving van de Wwft.

Bijgaande risicomatrix is een voorbeeld hoe u uw risicobeleid en risicomangement zou kunnen inrichten. Aan deze risicomatrix kunnen geen rechten worden ontleend. De genoemde voorbeelden zijn niet limitatief. Ook kunt u in de praktijk met hele andere zaken geconfronteerd worden die een middel of hoog risico kunnen zijn. Deze risico's moet u dan aan deze matrix toevoegen.

Risicomatrix Wwft (versie 14-03-2023)

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van \geq € 10.000.			
	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Kans op witwassen/ terrorisme financiering H/M/L	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Cliënt (§ 3.1.2. en § 10.1.2 Leidraad¹)			
Cliënt (klant) is natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt vast door het maken van een kopie van het identiteitsbewijs. Als hij dit niet wil, leg dan de in de Wwft vereiste gegevens vast. (hfst. 7 Leidraad)
Cliënt is een niet natuurlijk persoon. (hfst. 4 en 5 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel de identiteit van de cliënt vast door een uittreksel van het handelsregister. Stel de Uiteindelijk Belanghebbende vast (UBO). (§ 5.1.1 Leidraad) Stel vast dat de natuurlijk persoon bevoegd is te handelen namens de rechtspersoon. (volmacht / vertegenwoordiging) Stel de identiteit van de natuurlijk persoon vast zoals hiervoor weergegeven. Stel bij buitenlandse rechtspersonen onderzoek in naar de organisatiestructuur en de UBO.
Cliënt is een Politiek prominent persoon (PEP). (§ 5.3.4 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Stel een verscherpt cliëntenonderzoek in. (§ 5.3 Leidraad)
De factuur moet te naam gesteld worden op een andere naam dan degene die de onderhandeling voert.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Stel vast wat de relatie is tussen de tenaamgestelde en de cliënt. (volmacht/ vertegenwoordiging) Stel vast of de tenaamgestelde eveneens fysiek aanwezig is (geweest). Stel vast of het identiteitsbewijs t.b.v. de tenaamstelling is verstrekt door de tenaamgestelde. Bij onvoldoende zekerheid dat het hier gaat om een rechtstreekse partnerrelatie, de transactie melden op grond van de subjectieve indicator vanwege het risico op witwassen.
Cliënt niet gelijk aan de betalende en gefactureerde partij.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Vraag om de reden waarom een andere persoon betaalt.
Grote contante aankoop in relatie leeftijd cliënt.		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Vraag naar hoe cliënt het vermogen verkregen heeft. Bij onduidelijke of ontwijkende beantwoording melden o.g.v. subjectieve indicator.
Men ziet af van de koop nadat er om identificatie is gevraagd.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Melden op basis van de subjectieve indicator.
Vlot na aankoop weer inruilen/terug brengen van aangekochte goederen.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Vraag naar reden. Bij onduidelijke of ontwijkende beantwoording melden o.g.v. de subjectieve indicator.

¹ Onder Leidraad wordt hier verstaan: Leidraad Wwft, Richtlijnen voor kopers en verkopers van kunstvoorwerpen.

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van \geq € 10.000.			
	Frequentie: Vaak/Soms/Nooit	Kans op witwassen/ terrorisme financiering H/M/L	Afdekking risico Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG
Product (§ 3.1.3. en § 10.1.3 Leidraad)			
Kunstobjecten met hoge waarde/ uit het duurdere segment en de combinatie van het object en de soort cliënt.		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Gezien aardgoederen in deze situatie verscherpt toezien op cliëntgegevens in combinatie met het bevragen van de cliënt naar de herkomst van de financiële middelen.
Goederen/facturen worden niet op naam gesteld (anonieme verkoopbonnen).		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Betalingen per bank (papertrail te volgen). Geen anonieme facturen uitschrijven.
Een object wordt om onduidelijke redenen gesplitst of samengevoegd.		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nadere vragen stellen en eventueel openbare bronnen raadplegen. Afhankelijk van de uitkomst eventueel melden o.g.v. de subjectieve indicator
Er worden taxatierapporten overgelegd die met de door u geschatte waarde van het object. (verkoop voor de exacte taxatiewaarde is niet gebruikelijk)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Uitzoeken waar dit verschil in waarde in kan zitten en indien nodig melding doen o.g.v. de subjectieve indicator
Eigendom van het object is niet transparant(en men wil dit op uw verzoek ook niet transparant maken).		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Cliëntgegevens vaststellen/vastleggen en melding doen.
De koopsom van een object ligt niet in lijn met de normale marktontwikkeling, of wijkt sterk af van de geschatte opbrengst of de taxatiewaarde.		Middel/Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nader onderzoek doen en indien nodig melden o.g.v. de subjectieve indicator
Dienst (§ 3.1.3 en § 10.1.3 Leidraad)			
Transactie gaat niet door omdat cliënt contant wil betalen en de indruk heeft dat de transactie gemeld gaat worden.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Indien vastgesteld kan worden wie de potentiële cliënt was deze transactie alsnog melden o.g.v. de subjectieve indicator.
Het accepteren van contante betalingen vooraf, deelbetalingen en/of het in depot houden van gelden.		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Zorg voor een goede registratie van de (deel) betalingen, indien het TOTAAL ontvangen CONTANTE bedrag \geq € 10.000, zou een melding op basis van de subjectieve indicator in overweging moeten worden genomen.
Het (meewerken aan) het opknippen van één transactie in meerdere transacties. (§ 2.2 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Zorg voor een goede omschrijving en vastlegging van de gehele transactie zodat de samenhang tussen de verschillende onderdelen duidelijk is. Indien het totaal de € 10.000 overschrijdt melden op grond van de subjectieve indicator.
Bemiddeling. (zie Leidraad Bemiddeling ²)			<ul style="list-style-type: none"> Ga na of er aan bemiddeling gedaan wordt. Bij bemiddeling gelden afwijkende regels m.b.t. het moment van cliëntenonderzoek en de meldplicht.

² Onder Leidraad Bemiddeling wordt hier verstaan: Leidraad Wwft, Richtlijnen voor Bemiddelaars inzake koop en verkoop van voertuigen, schepen, kunstvoorwerpen, antiques, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen

Voor alles hieronder geldt; bij een (samengestelde) contante betaling van ≥ € 10.000.			
Frequentie:	Kans op witwassen/	Afdekking risico	
Vaak/Soms/Nooit	terrorisme financiering H/M/L	Vastlegging van de gegevens voor de Wwft is niet in strijd met de AVG	
Transactie en leveringskanaal (§ 3.1.3 en § 10.1.3 Leidraad)			
Inkoop contant van € 10.000 of meer.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Stel vast of en waarom de leverancier/verkoper perse contant betaald wil worden. Verder identiek behandelen als contante verkoop.
Betaling ≥ € 10.000 in coupures van € 500 of vrijwel uitsluitend zeer kleine coupures.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Bij coupures van € 500 of zeer kleine coupures altijd melden o.g.v. de subjectieve indicator omdat dit wijst op de mogelijkheid van witwassen.
Transactie van ≥ € 20.000 waarbij contante deel net onder de € 20.000 blijft en het restant per bank/pin betaald wordt.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Koper bevragen waarom splitsing contante betaling en pin/bankbetaling. Risico van ontwijken melding groot. Transactie vrijwel zeker melden o.g.v. de subjectieve indicator.
Betaling in cryptomunten/debetcards		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Nadere vragen over stellen en eventueel melden.
Verkoop/inkoop van meerdere goederen die een samenhang met elkaar hebben waarbij hetzij de totale waarde van de goederen op moment van bestellen hetzij op het moment van betaling de grens van € 10.000 contant wordt overschreden (voorbeeld: Schilderij en de lijst worden afzonderlijk gefactureerd. Een drieluik dat apart moet worden afgerekend). (§ 2.2 Leidraad)		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Indien er een samenhang is tussen verschillende goederen en betalingen de transactie behandelen als één (samengestelde) transactie. Bij contante betalingen van handelaren vast stellen of er sprake is van meerdere betalingen binnen een termijn van X weken. Stel vast of er in casu sprake kan zijn van witwassen.
Er is sprake van een onacceptabel risico (bijvoorbeeld: het is bekend dat de cliënt een strafbaar feit heeft gepleegd of cliënt weigert zich te identificeren). (§ 3.1.6 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Het is verboden de transactie te verrichten. Meld op grond van de subjectieve indicator op basis van de bekende gegevens deze voorgenomen transactie.
ABC transactie van een object welke in korte tijd meerdere keren wordt doorverkocht met onverklaarbare waarde dalingen of sprongen.		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Verscherpt cliëntenonderzoek en indien er geen plausibele reden is: melden op grond van de subjectieve indicator.
Landen (§ 3.1.1. en § 10.1.1 Leidraad)			
Clieënt of leveringsadres buiten Nederland.		Middel	<ul style="list-style-type: none"> Fysiek aanwezig zijn van de cliënt. Scherp zijn op herkomst contant geld. Bij contante betalingen via documenten aantonen dat de goederendaadwerkelijk Nederland hebben verlaten.
Clieënt uit een land van de sanctielijst. (§ 5.3.2 Leidraad)		Hoog	<ul style="list-style-type: none"> Landen sanctielijst benoemen. (§ 10.1.1 Leidraad) Indien levering naar dit land of aan iemand uit dit land verscherpt cliëntenonderzoek.

Noot:

- Indien uit de beoordeling van de transactie blijkt dat er sprake kan zijn van witwassen, moet de transactie gemeld worden bij de FIU-Nederland.
- Indien een van bovengenoemde risico's zich voordoen moet de uitkomst van de verrichte handelingen vastgelegd worden.
- De vastgelegde gegevens dienen 5 jaar bewaard te worden (**hfst. 9 Leidraad**).
- Zorg dat personeel op de hoogte is van Wwft wet- en regelgeving (**§ 11.5 Leidraad**).
- Indien er andere risico's voordoen die niet in deze matrix beschreven zijn, vul dan deze matrix aan met het betreffende risico en vermeld hoe dit risico wordt afgedekt.
- Raadpleeg voor een verdere toelichting en waar nodig de Leidraden 'Richtlijnen voor kopers en verkopers van kunstvoorwerpen' en 'Richtlijnen voor Bemiddelaars inzake koop en verkoop van voertuigen, schepen, kunstvoorwerpen, antiques, edelstenen, edele metalen, sieraden of juwelen'.

Controle op naleving risicomatrix

Indien naar de aard en omvang van de organisatie (§ 3.6 Leidraad) een onafhankelijk Compliance Officer (CO) en Onafhankelijk Auditor (OA) verplicht is (§ 3.3 en § 3.4 Leidraad).

VM = Verkoopmedewerker.

FA = Financiële Administratie.

CO = Compliance Officer.

OA = Onafhankelijke Auditor.

Alle hieronder genoemde stappen worden vastgelegd.

Let op: Ook indien een onafhankelijk Compliance Officer/Auditor niet vereist is, moet de organisatie borgen dat de Wwft wordt nageleefd, medewerkers op de hoogte zijn van de actuele wetgeving en in staat zijn ongebruikelijke transacties te detecteren. Daar waar hieronder de functie van 'CO' en 'OA' zijn vermeld, kan dan de verantwoordelijke persoon binnen de organisatie vermeld worden

Actie	Wie	Termijn*	Planning*	Uitgevoerd
Vul bij (samengestelde) contante betaling van € 10.000 of meer het formulier 'Wwft' in en verstrekt dit aan de FA.	VM	Bij Wwft transactie	Direct	
Controleer met welke coupures deze transactie is betaald; bij betaling met € 500 biljetten of juist kleine coupures dient de transactie gemeld te worden o.g.v. de subjectieve indicator.	FA	Bij elke Wwft transactie	Direct na ontvangst	
Stel vast of de door de VM verstrekte identiteitsgegevens juist en volledig zijn en beoordeel of er sprake kan zijn van witwassen.	FA	Bij Wwft transactie	Direct na ontvangst	
Meld indien van toepassing de transactie tijdig en volledig bij het FIU. Controleer of het acceptatieformulier betreffende de melding van de FIU is ontvangen. Leg deze gegevens vast en bewaar dit 5 jaar.	FA	Bij Wwft transactie	Z.s.m. (onverwijld)	
Controleer of de Wwft juist en volledig wordt nageleefd door een query te draaien van alle kasontvangsten van en toets of er sprake is of kan zijn van samengestelde transacties.	FA	Half jaarlijks		
Actualiseer de werkinstructie t.b.v. de medewerkers verkoop en administratie inclusief voorbeelden.	CO	Jaarlijks		
Houdt een vergadering met de medewerkers verkoop en (financiële) administratie om de regelgeving rond de Wwft door te nemen en voorbeelden te bespreken.	CO	Jaarlijks		
Actualiseer de procesbeschrijving en werkinstructie t.b.v. de financiële administratie inclusief voorbeelden.	CO	Jaarlijks		
Controleer of de door de FA gedane query juist en volledig is.	CO	Half jaarlijks		
Controleer of bij de gedetecteerde transacties de Wwft juist en volledig is toegepast.	CO	Half jaarlijks		
Controleer of bemiddeling voorkomt en of hierbij alle Wwft verplichtingen zijn nageleefd.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast of de risicomatrix nog aangepast en/of bijgewerkt moet worden.	CO	Half jaarlijks		
Rapporteer de bevindingen aan de directie.	CO	Half jaarlijks		
Stel vast of de opzet en werking van de risicoafdekking voor de Wwft wordt nageleefd.	OA	Jaarlijks		

* Weergegeven termijn en planning is een voorbeeld. Dit dient naar de aard en omvang van de organisatie en de risico's voor de Wwft ingericht te worden.

